

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 302/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLOV-LEGAL, s. r. o., Dobrovičova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marián Janás, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 645/2013 a jeho rozsudkom z 25. marca 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 139/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 645/2013 a jeho rozsudkom z 25. marca 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 139/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2017. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 10. apríla 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca sa domáhal voči spoločnosti GTS Nextra, a. s., resp. voči jej právnomu nástupcovi (ďalej len „žalovaná“) určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, ako aj náhrady mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru, ale aj zaplatenia mzdy.

Medzitýmnym rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 58 C 126/2007-393 zo 14. októbra 2008 bolo určené, že výpoveď daná sťažovateľovi 22. januára 2007 je neplatná a pracovný pomer medzi sťažovateľom a žalovanou trvá.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 170/09-432 z 29. septembra 2009 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 14/2010 z 30. marca 2011 bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku krajského súdu.

V priebehu konania došlo k ustáleniu žalobného návrhu tak, že sťažovateľ požadoval od žalovanej zaplatať náhrady mzdy vo výške priemerného mesačného zárobku 13 178,69 € od 1. mája 2007 až do 19. novembra 2009 (keď mu žalovaná umožnila pokračovať v práci), teda celkovú sumu 403 926,85 € spolu s úrokom z omeškania.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 58 C 126/2007-983 zo 4. septembra 2013 bolo žalovanej (už spoločnosti Benestra, s. r. o., ako právnej nástupkyňi) uložené zaplatiť sťažovateľovi náhradu mzdy v sume 62 378,01 €, pričom žaloba vo zvyšnej časti bola zamietnutá.

Sťažovateľ odvolaním napadol výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti zamietnutá.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 645/2013-1081 z 25. marca 2014 bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že žalovaná bola zviazaná zaplatiť sťažovateľovi 12 561,05 € (navyššie k už právoplatne okresným súdom priznanej čiastke 62 378,01 €).

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 238 Občianskeho súdneho poriadku. Uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. a) a c) Občianskeho súdneho poriadku. Konkrétne namietal nesprávne právne posúdenie otázky zahrnutia do výpočtového základu pravdepodobného zárobku na účely výpočtu náhrady mzdy tzv. kvartálny bonus (prémium za I. štvrt'rok 2007) podľa pracovnej zmluvy, keďže rozhodným momentom mal byť moment zúčtovania mzdy alebo jej variabilnej zložky, pričom prémie bola v danom čase aj zúčtovaná a vyplatená vo výške 14 489,14 €, a preto mala byť zahrnutá aj do výpočtového základu. Podľa jeho výpočtu pravdepodobný zárobok za rozhodné obdobie pre účely náhrady mzdy správne predstavoval čiastku 13 178,69 €. Ďalej podľa názoru sťažovateľa krajský súd nesprávne posúdil jeho nárok na náhradu mzdy, keď mu priznal túto náhradu len za prvých 9 mesiacov s poukazom na zákonnú možnosť súdu znížiť, resp. nepriznať náhradu mzdy nad 9 mesiacov. Zároveň v súvislosti s tým nesprávne rozhodol, keď nepriznal ani príslušenstvo pohľadávky (úrok z omeškania), čím popri nesprávnom právnom posúdení veci zároveň odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, keď nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil, prečo nepriznal nárok na náhradu mzdy v plnej výške, hoci sťažovateľ bol ochotný a schopný sa zamestnať. Otázkou nepriznania úroku z omeškania sa podľa sťažovateľa krajský súd v zásade vôbec nezaoberal, čo spôsobuje zmätočnosť a nepreskúmateľnosť jeho rozsudku v spojení so súčasným odňatím možnosti konať pred súdom.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 139/2015 z 19. januára 2017 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté.

Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru. Z tohto dôvodu sťažovateľ tieto rozhodnutia všeobecných súdov napáda, pričom zdôrazňuje, že uznesenie najvyššieho súdu sa stalo právoplatným 10. februára 2017, čo znamená zároveň, že sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu 10. apríla 2017 je podaná v zákonnej lehote.

K porušeniu označených práv zo strany najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa nesprávnym posúdením otázky subjektívneho oprávnenia sťažovateľa napadnúť rozsudok krajského súdu dovolaním. Krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sťažovateľovi priznal navyše sumu 12 561,05 €. Najvyšší súd v tejto súvislosti uviedol, že takýto zmeňujúci výrok odvolacieho súdu nepredstavuje negatívny zásah do postavenia sťažovateľa. Práve naopak, krajský súd rozhodol v jeho prospech. Vzhľadom na to sťažovateľ podľa najvyššieho súdu nie je osobou subjektívne oprávnenou zmeňujúci výrok odvolacieho súdu napadnúť dovolaním. Sťažovateľ sa s týmto právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje a je tej mienky, že odmietnutím dovolania došlo k porušeniu jeho označených práv.

Podľa presvedčenia sťažovateľa tak krajský súd, ako aj najvyšší súd porušili jeho označené práva aj nesprávnym právnym posúdením veci a nedostatočným odôvodnením tohto posúdenia tým, že do výpočtového základu pravdepodobného zárobku na účely výpočtu náhrady mzdy nebol zahrnutý kvartálny bonus (prémia vyplývajúca z pracovnej zmluvy sťažovateľa). Najvyšší súd uvedené pochybenie nenapravil, keď sa touto otázkou vôbec nezaoberal. Kvartálny bonus nebol chybné zahrnutý do základu pre výpočet pravdepodobného zárobku podľa § 118 a § 134 ods. 3 Zákonníka práce napriek tomu, že kvartálny bonus za IV. štvrtrok 2006 bol preukázateľne zúčtovaný a sťažovateľovi vo výplate za február 2007 aj uhradený. Preto sa táto prémie mala pri výpočte náhrady mzdy zohľadniť. Podmienkou priznania prémie bola totiž samotná existencia pracovného pomeru sťažovateľa u žalovanej, a to pod podmienkou, že sťažovateľ zostane zamestnaný u žalovanej počas celého odmeňovacieho obdobia. Keďže sťažovateľ bol u žalovanej zamestnaný až do 31. marca 2010 (teda do uplynutia výpovednej lehoty podľa neskoršej výpovede danej sťažovateľovi po právoplatnom určení neplatnosti skoršej výpovede), boli podľa sťažovateľa podmienky na zahrnutie prémie do výpočtového základu splnené.

Napokon podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označených práv došlo zo strany krajského súdu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia jeho nároku na náhradu mzdy v rozsahu prevyšujúcom prvých 9 mesiacov. Krajský súd totiž náhradu mzdy priznal iba za prvých 9 mesiacov s poukazom na zákonnú možnosť znížiť, resp. nepriznať náhradu mzdy nad 9 mesiacov, s čím súvisí aj nepriznanie úroku z omeškania. Popri nesprávnom právnom posúdení došlo tak zo strany krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu zároveň k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom vzhľadom na nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie tohto právneho záveru. Sťažovateľ bol totiž ochotný a schopný sa zamestnať. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa touto otázkou vôbec nezaoberal.

Podľa sťažovateľa bolo povinnosťou krajského súdu skúmať, či bol sťažovateľ ochotný a schopný vykonávať prácu a zamestnať sa. Namiesto toho sa krajský súd len stotožnil s vágnymi závermi okresného súdu, keď uviedol, že okresný súd správne zisťoval, či bol sťažovateľ niekde zamestnaný, akú prácu vykonával, s akým zárobkom, resp. prečo sa do práce nezapojil, s tým, že závery okresného súdu sú v tejto časti plne konformné s relevantnou právnou úpravou. Pritom v skutočnosti mal krajský súd prihliadnuť na to, či bol sťažovateľ schopný a či bol ochotný vykonávať prácu. Napriek zisteným a preukázaným skutočnostiam v prospech sťažovateľa neboli tieto krajským súdom zohľadnené a najvyšší súd sa týmito otázkami vôbec nezaoberal.

Z pohľadu sťažovateľa je v uvedených súvislostiach podstatné, že si prácu hľadal tak samostatne, ako aj prostredníctvom personálnych agentúr. Preukázal to 22 žiadosťami o zamestnanie zaslanými potenciálnym zamestnávateľom a ďalšími 22 potvrdeniami potenciálnych zamestnávateľov, a to buď o tom, že si zamestnanie hľadal, alebo o tom, že absolvoval pohovor. Tak okresný súd, ako aj krajský súd sťažovateľovi vyčítali, že si nehľadal prácu cez renomované personálne agentúry (tzv. head hunterov). Sťažovateľ mal vraj vyvinúť viac záujmu a iniciatívy na získanie pracovného miesta. Napriek tomu však bolo o nároku rozhodnuté tak, ako keby sťažovateľ nevyvinul vôbec žiadnu aktivitu, čo je v rozpore s ustanovením § 79 ods. 2 Zákonníka práce, ako aj s ustálenou súdnou praxou v tejto právnej otázke. Krajský súd, ale ani najvyšší súd sa nezaoberali protiargumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej „head hunterové“ agentúry si samy vyhľadávajú adeptov na zamestnanie, pričom nie je možné zo strany nezamestnaného uchádzača tieto agentúry

kontaktovať, lebo pracujú diskkrétne a veľakrát anonymne. Obvykle ony kontaktujú a následne „kradnú“ vysokopostavených manažérov majúcich platný pracovný pomer v určitej spoločnosti. Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľ vyvinul minimálnu aktivitu, ale predsa len aktivitu, mal určiť mieru tejto aktivity zlomkom alebo percentom, resp. počtom mesiacov z celku a na základe takto určeného pomeru mu priznať pomernú časť náhrady mzdy nad rozsah 9 mesiacov.

Podľa sťažovateľa nemožno stratiť zo zreteľa ani to, že zákon nestanovuje, akým spôsobom a formou je potrebné prejaviť aktivitu pri hľadaní nového zamestnania, pričom súdna prax hovorí len o prejavení schopnosti a ochoty pracovať (čo sťažovateľ v konaní preukázal a splnil). Zákonník práce len ustanovuje, aby súd prihliadal na to, či bol prepustený zamestnanec zamestnaný, resp. z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Vychádzajúc z uvedených kritérií, podľa presvedčenia sťažovateľa neboli dané dôvody na zníženie náhrady mzdy postupom podľa ustanovenia § 79 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom do 31. augusta 2007. Okrem toho podľa sťažovateľa treba dodať, že jeho aktivita pri hľadaní zamestnania bola limitovaná aj aktivitou pracovných agentúr a hospodárskou krízou, ktorá v danom období vrcholila, čo však nemôže byť pričítané sťažovateľovi za vinu.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd nesprávne dospel k zisteniu, že on reálne vykonával funkciu konateľa a likvidátora, so záverom, že išlo, resp. malo ísť o zárobkovú činnosť. Pritom aj tento čiastkový nesprávny záver bol podkladom pre nesprávne rozhodnutie nepriznať sťažovateľovi nič z náhrady mzdy nad rozsah prevyšujúci 9 mesiacov. Najvyšší súd sa týmito otázkami vôbec nezaoberal.

Za nesprávne, neúplné a nepresvedčivé považuje sťažovateľ aj konštatovanie krajského súdu, podľa ktorého nemožno uznať súdny spor vedený so žalovanou, ale ani nastupujúcu krízu v hospodárstve a na trhu práce za objektívne prekážky (vážne dôvody) brániace sťažovateľovi nájsť si adekvátne zamestnanie. Podľa názoru sťažovateľa prítomnosť a priame vplyvy svetovej hospodárskej krízy boli v danom čase objektívne v celej spoločnosti, a preto existencia tejto vážnej prekážky v snahe sťažovateľa nájsť si vhodné zamestnanie v kategórii „top manažéra“ mala byť pre krajský súd skutočnosťou

všeobecne známou (§ 122 Občianskeho súdneho poriadku), ktorú nie je potrebné osobitne preukazovať. Pritom z oficiálnych štatistických údajov vyplýva, že v roku 2008 bol počet nezamestnaných v Slovenskej republike 257,2 tisíc (miera nezamestnanosti 9,6 %), pričom v roku 2009 už 324,2 tisíc osôb (miera nezamestnanosti 12,1 %) a kulminoval v roku 2010 počtom 389 tisíc nezamestnaných (miera nezamestnanosti 14,4 %), čiže celosvetová hospodárska kríza výrazne sťažila možnosť uplatnenia sťažovateľa na trhu práce, na ktorom sa za obdobie 2 rokov ocitlo navyše 131,5 tisíc osôb oproti stavu z roku 2008. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľa týmito skutočnosťami vôbec nezaoberal.

Napokon sťažovateľ poukázal aj na to, že čo sa týka nepriznaného úroku z omeškania, už názor okresného súdu bol nesprávny. Úrok z omeškania nemá byť limitovaný posudzovaním súdu podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, ale ide o zákonný nárok veriteľa, ktorý vzniká z dôvodu omeškania dlžníka s plnením. S touto argumentáciou sťažovateľ sa krajský súd vôbec nevysporiadal a neriešil ju ani najvyšší súd. Znamená to zmätočnosť a nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí v spojení s odňatím možnosti sťažovateľa konať pred súdom.

2.1 Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní č.k. 8Co/645/2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č.k. 3 Cdo/139/2015 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19.1.2017, sp.zn. 3Cdo/139/2015 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.03.2014, sp.zn. 8Co/645/2013-1081 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania podľa vyčíslenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu Sťažovateľa.“

3. Z podania žalovanej, zastúpenej spoločnosťou Barger Prekop, s. r. o., advokátska kancelária, Carlton Savoy Courtyard, Mostová 2, Bratislava, z 25. apríla 2017 označeného ako „*Oznámenie o vstupe intervenienta do konania*“ vyplýva, že vstupuje do konania ako intervenient na strane najvyššieho súdu. Žalovaná má právny záujem na výsledku konania, pretože tento môže mať zasa význam na výsledok dovolacieho konania. Žalovaná bola stranou v dovolacom konaní, v ktorom najvyšší súd vydal uznesenie. Ak by ústavný súd sťažnosti vyhovel, potom by zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec by vrátil do dovolacieho konania, pričom najvyšší súd by bol viazaný právnym názorom ústavného súdu. Z tohto dôvodu je pre žalovanú náležité, aby sa mohla vyjadriť k právnym záverom, ktoré by sa mali aplikovať na jej prípad. Žalovaná preto podľa jej názoru spĺňa podmienky na vstup do konania ako intervenient na strane najvyššieho súdu. Zároveň požaduje doručenie sťažnosti a súvisiacich podkladov, aby sa k nim mohla v prípade potreby náležite a vhodne vyjadriť.

II.

4. Z rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 645/2013-1081 z 25. marca 2014 vyplýva, že ním bol zmenený rozsudok okresného súdu č. k. 58 C 126/2007-983 zo 4. septembra 2013 v napadnutej časti tak, že žalovaná je povinná zaplatiť sťažovateľovi sumu 12 561,05 € s tým, že vo zvyšnej napadnutej časti sa rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd správne považoval I. štvrtýrok 2007 za rozhodné obdobie pre výpočet priemerného zárobku (§ 134 ods. 2 Zákonníka práce), keďže sťažovateľ oznámil žalovanej, že trvá na ďalšom zamestnávaní, listom z 28. februára 2007 doručeným žalovanej toho istého dňa, teda počas trvania pracovného pomeru. Toto oznámenie sa môže vzťahovať najskôr ku dňu nasledujúcemu potom, ako sa mal podľa rozvázovacieho úkonu žalovanej pracovný pomer skončiť (dňom 30. apríla 2007). Sťažovateľovi preto patrí náhrada mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru od 1. mája 2007.

Za správny možno považovať aj záver okresného súdu, že v danom prípade bolo potrebné vychádzať z pravdepodobného zárobku, ktorý by bol sťažovateľ v rozhodnom období dosiahol (§ 134 ods. 3 Zákonníka práce). Pokiaľ mal sťažovateľ dojednanú aj ďalšiu zložku mzdy kvartálny bonus (prémium), jeho nezohľadnenie pri výpočte pravdepodobného

zárobku okresný súd odôvodnil konštatovaním, že tento nebol sťažovateľovi priznaný za I. štvrťrok 2007 a ani mu priznaný nemohol byť, a to vzhľadom na zrušenie funkcie generálneho riaditeľa od 19. januára 2007. Aj podľa krajského súdu v dôsledku zrušenia pracovného miesta sťažovateľa rozhodnutím žalovanej z 18. januára 2007, ktorého platnosť nemožno v tomto konaní preskúmať, nemohol mu vzniknúť ani nárok na vyplatenie bonusu za prvý štvrťrok 2007, lebo by objektívne nemohol splniť dojednané kritériá na jeho priznanie (dosiahnutie stanovených výkonnostných cieľov). Sťažovateľ tak nemohol v I. štvrťroku 2007 splniť podmienky na vyplatenie bonusu viazané na reálny výkon funkcie generálneho riaditeľa, a preto pri stanovení výšky pravdepodobného zárobku za uvedené obdobie bolo potrebné túto skutočnosť zohľadniť.

V súvislosti so žiadosťou žalovanej nepriznať sťažovateľovi náhradu mzdy za čas presahujúci 9 mesiacov správne zisťoval okresný súd, či bol sťažovateľ medzičasom niekde zamestnaný, akú prácu vykonával, s akým zárobkom, resp. z akého dôvodu sa do práce nezapojil, prípadne, či sa do práce nezapojil z vážnych dôvodov. Závery okresného súdu sú v tejto časti plne konformné s relevantnou právnou úpravou (§ 79 ods. 2 Zákonníka práce).

Krajský súd sa tak stotožnil so záverom okresného súdu, že sťažovateľovi patrí náhrada mzdy len za obdobie 9 mesiacov, s odôvodnením, že mohol vzhľadom na vysokoškolské vzdelanie, vek, profesionálne skúsenosti, jazykovú vybavenosť a manažérske zdatnosti získať za uvedené obdobie pracovnú pozíciu s porovnateľným príjmom. Na preukázanie reálneho záujmu zamestnať sa nepovažoval ani krajský súd za dostačujúce sťažovateľom predložené doklady (potvrdenia potenciálnych zamestnávateľov a žiadosti o zamestnanie získané predovšetkým od jeho známych, či cez internetové servery), pričom rovnako ako okresný súd považoval za určujúce aktivity sťažovateľa vo vzťahu k personálnym agentúram zameraným na obsadzovanie manažérskych pozícií. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že informácie o voľných vrcholových pracovných pozíciách neboli bežne verejne prístupné, treba dodať, že od sťažovateľa, vedomého si tejto skutočnosti, bolo možné spravodlivo očakávať viac iniciatívy a záujmu o získanie týchto informácií. Po dôkladnom zvážení všetkých okolností danej veci možno súhlasiť so záverom okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľ vyvinul minimálne, resp. nedostatočne efektívne úsilie pri hľadaní zamestnania. Len vo všeobecnej rovine zostali jeho tvrdenia o tom, že nespĺňal kvalifikačné alebo profesijné kritériá vo vzťahu k voľným manažérskym pozíciám

deklarovaným oslovenými personálnymi agentúrami. Za daného stavu nemohli potom zavážiť ani morálne a sociálne kritériá, zohľadnenia ktorých sa sťažovateľ dovoľával, a nemohli tak same osebe založiť jeho nárok na plnú náhradu mzdy. Navyše treba podotknúť, že v konaní vyšlo najavo, že už v decembri 2006 bol sťažovateľ oslovený v súvislosti s možnosťou sa zamestnať, čo znamená, že mal skutočne dostatok času nájsť si vhodné zamestnanie. Bez povšimnutia nemôže zostať ani skutočnosť, že v období od 1. mája 2007 do 18. novembra 2009 sťažovateľ vykonával bezodplatne funkciu konateľa obchodnej spoločnosti (do 27. augusta 2010), rovnako bezodplatne vykonával funkciu likvidátora v ďalšej obchodnej spoločnosti a koncom roku 2008 urobil bezodplatne prezentáciu pre súkromnú spoločnosť. Z toho možno vyvodiť, že pokiaľ sťažovateľ, napriek ním tvrdenej nepriaznivej sociálnej situácii, vykonával prácu, resp. funkcie bez nároku na odmenu, neprichádza do úvahy priznanie náhrady mzdy za ďalšie obdobie ani z hľadiska naplnenia jej sociálnej funkcie, na ktorú sa po uplynutí 9 mesiacov kladie dôraz v súvislosti s priznaním náhrady mzdy (na rozdiel od sankčnej a satisfakčnej povahy náhrady mzdy, ktorá sa v tomto ďalšom období dostáva do úzadia a stráca na význame).

Okresný súd tak opodstatnene vytýkal sťažovateľovi, že si v období po uplynutí 9 mesiacov aktívne nehládal prácu adekvátnu jeho vzdelaniu, skúsenostiam, schopnostiam a znalostiam, v ktorej by dosiahol príjmy zabezpečujúce zachovanie získanej životnej úrovne. Aj krajský súd považoval 9 mesiacov za primeraný čas na to, aby sa sťažovateľ (v produktívnom veku a bez zdravotných komplikácií) mohol plnohodnotne realizovať v pracovnej oblasti a dosahovať príjmy porovnateľné s príjmami dosahovanými v pracovnom pomere u žalovanej. Takýto čas možno považovať za dostatočne dlhý na nájdenie zodpovedajúcej práce, keď výsledky dokazovania nedávajú podklad pre záver, že sa sťažovateľ do práce zodpovedajúcej jeho kvalifikácii, schopnostiam a skúsenostiam s porovnateľným zárobkom nezapojil z objektívnych, od neho nezávislých okolností, resp. že by na jeho strane existovalo nejaké obmedzenie brániace jeho plnohodnotnému pracovnému uplatneniu (zdravotné, vekové, špecifická oblasť vzdelania a pod.). Rovnako ako okresný súd, ani krajský súd nepovažoval súdny spor vedený so žalovanou, či nastupujúcu krízu v hospodárstve a na trhu práce za objektívne prekážky (vážne dôvody) brániace sťažovateľovi nájsť si adekvátne zamestnanie. Sťažovateľom predložené doklady o tom, že sa uchádzal o prácu, nepreukazujú, že by dôvodom jeho neúspešného uchádzania

sa o prácu u oslovených potenciálnych zamestnávateľov bol práve prebiehajúci súdny spor so žalovanou. Bolo preto potrebné uzavrieť, že sťažovateľ mal a mohol vyvinúť maximálne možné úsilie, aby sa uplatnil na trhu práce a aby absolvovaním čo najviac pracovných pohovorov čo najefektívnejšie využil svoj pracovný a profesijný potenciál.

Za správny treba považovať aj záver, že za uplatnené obdobie od 20. mája 2008 nepatrí sťažovateľovi úrok z omeškania. Je to tak preto, že uplatnený úrok z omeškania sa týka nepriznaného nároku na náhradu mzdy.

5. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 139/2015 z 19. januára 2017 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie podané sťažovateľom proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 245/2013 z 25. marca 2014.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ podal dovolanie jednak proti výroku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu, ale aj proti výroku, ktorým vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok okresného súdu potvrdil.

Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, teda či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania bola do 30. júna 2016 vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 Občianskeho súdneho poriadku). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak, viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie, teda či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pokiaľ taký (subjektívny) dôvod daný nie je, dovolací súd sa už nezaobrá otázkou (objektívnej) prípustnosti dovolania.

Zmeňujúci výrok rozsudku, ktorým krajský súd sťažovateľovi nad sumu priznanú okresným súdom (62 378,01 €) priznal navyše ešte aj sumu 12 561,05 € (čo je spolu 74 939,06 €), predstavuje také rozhodnutie krajského súdu, ktorým nebolo negatívne zasiahnuté do postavenia sťažovateľa. Naopak, krajský súd rozhodol v jeho prospech. Vzhľadom na to sťažovateľ nie je osobou subjektívne oprávnenou napadnúť tento výrok dovolaním (pozri R 50/1999). Dovolanie v uvedenej časti bolo preto potrebné odmietnuť ako podané niekým, kto ho nebol oprávnený podať.

Dovolanie v časti, ktorou bol napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu, smeruje proti výroku, ktorý je „potvrdzujúci“ tak z hľadiska jeho formálneho označenia, ako aj z hľadiska jeho obsahu, keďže krajský súd považoval žalobu za neopodstatnenú v časti týkajúcej sa sumy prevyšujúcej 74 939,06 €. Okresný súd ju takto posúdil už v časti týkajúcej sa sumy nad 62 378,01 €. Oba sudy teda dospeli k zhodnému záveru, že žaloba o zaplatenie sumy prevyšujúcej 74 939,06 € nie je dôvodná, a preto dovolanie sťažovateľa smerujúce proti tomuto výroku rozsudku krajského súdu je v uvedenej časti podané proti takému rozsudku, ktorý nemá znaky tých rozsudkov uvedených v ustanovení § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku, proti ktorým je dovolanie prípustné. To znamená, že dovolanie sťažovateľa v tejto časti nevyvolalo účinky, ktoré by umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

Dovolanie sťažovateľa v uvedenej časti by bolo prípustné, iba ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanovení § 237 písm. a) až g) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ procesné vady konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. a) až e) a g) Občianskeho súdneho poriadku nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Sťažovateľ tvrdí, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku tým, že rozsudok je nedostatočne odôvodnený do tej miery, že je nepreskúmateľný. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania.

Podľa zjednocujúceho stanoviska R 2/2016 nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu odnímajúcu možnosť konať pred súdom, pretože ide o tzv. inú vadu, ktorá však prípustnosť dovolania nezakladá. Krajský súd náležite vysvetlil všetky podstatné dôvody svojho rozhodnutia, zreteľne uviedol podstatné dôvody priznania náhrady mzdy v určenej výške, použitý výpočet pravdepodobného zárobku, dôvody nepriznania náhrady mzdy presahujúcej 9 mesiacov, ako aj dôvody nepriznania úroku z omeškania.

Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci. Na tejto zásade zotrváva najvyšší súd konštantne a jednotne.

Za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nepovažovala rozhodovacia prax najvyššieho súdu ani nedostatočné

zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, ale ani nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

Z týchto dôvodov bolo potrebné dospieť k záveru o procesnej neprípustnosti uvedenej časti dovolania.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Skôr ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie, resp. k preskúmaniu prítomnosti dôvodov opodstatňujúcich odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, dáva do pozornosti, že v čase rozhodovania krajského súdu v danej veci (25. marca 2014) bol účinný a platný Občiansky súdny poriadok, ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 nahradený novými procesnými kódexmi, konkrétne Civilným sporovým poriadkom, Civilným mimosporovým poriadkom a Správnym súdnym poriadkom. Ústavný súd tak musí vychádzať pri posudzovaní prijateľnosti sťažnosti aj z tejto

skutočnosti a prihliadať na v rozhodujúcom čase účinnú a platnú legislatívu vzťahujúcu sa na vec sťažovateľa a rozhodovaciu činnosť ústavného súdu.

8. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

10. Podľa názoru ústavného súdu sú skutkové a právne závery najvyššieho súdu a krajského súdu úplné, dostatočne jasné, ale aj presvedčivé. Nijaké známky arbitrárnosti či

zjavnej neodôvodnenosti nemajú. Skutočnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, sama osebe nezakladá porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

K uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 139/2015 z 19. januára 2017

11. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd nesprávne posúdil otázky súvisiace s jeho subjektívnym oprávnením napadnúť rozsudok krajského súdu dovolaním. Krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že mu priznal navyše sumu 12 561,05 €. Najvyšší súd v tejto súvislosti uviedol, že takýto zmeňujúci výrok krajského súdu nepredstavuje negatívny zásah do postavenia sťažovateľa, keďže krajský súd rozhodol v jeho prospech. Znamená to podľa najvyššieho súdu, že sťažovateľ nie je osobou subjektívne oprávnenou zmeňujúci výrok krajského súdu napadnúť dovolaním. Sťažovateľ sa s týmto právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje a je tej mienky, že odmietnutím dovolania došlo k porušeniu jeho označených práv. V ďalšom sťažovateľ najvyššiemu súdu vyčíta, že na jednotlivé dovolacie námietky týkajúce sa prevažne právneho posúdenia veci, resp. dostatočného odôvodnenia vyslovených záverov vôbec nereagoval.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd skúmal prípustnosť podaného dovolania jednak z pohľadu ustanovenia § 238, ako aj § 237 Občianskeho súdneho poriadku.

Z pohľadu ustanovenia § 238 Občianskeho súdneho poriadku dospel najvyšší súd k jednoznačne správne záveru, podľa ktorého sťažovateľom napadnutým zmeňujúcim výrokom krajského súdu mu bolo v rozsahu zmeny vyhovené, keďže v súlade s jeho odvolacou požiadavkou krajský súd zvýšil sumu náhrady mzdy oproti sume, ktorú mu priznal okresný súd. Pritom treba vychádzať z tej zásady, podľa ktorej spravidla nikto nie je oprávnený podať opravný prostriedok proti takému rozhodnutiu, resp. výroku, ktorým mu bolo vyhovené. Takéto oprávnenie má totiž iba vo vzťahu k rozhodnutiu, resp. k výroku, ktorým sa rozhodlo v jeho neprospech.

Z pohľadu ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku najvyšší súd posúdil tú časť dovolania, ktorá smerovala proti potvrdzujúcemu výroku krajského súdu v súvislosti so zamietnutím nároku sťažovateľa na náhradu mzdy v sume prevyšujúcej 74 939,06 €. Pritom nezistil žiadnu z väd konania podľa tohto ustanovenia. Zároveň dostatočne vysvetlil,

že za takúto vadu sa nepovažuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ale ani nesprávne právne posúdenie veci, či nesprávne alebo neúplné skutkové zistenia.

Na záver treba uviesť, že sťažovateľ s argumentáciou najvyššieho súdu nijako konkrétne a vecne nepolemizuje, iba uvádza, že sa s jeho právnym názorom nestotožňuje.

Za uvedeného stavu nevidel ústavný súd žiaden dôvod na to, aby do prijatých záverov najvyššieho súdu zasiahol.

K rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 645/2013-1081 z 25. marca 2014

12. Sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie, resp. nedostatočné odôvodnenie rozsudku, čo sa týka troch otázok, a to jednak nezahrnutia kvartálneho bonusu do výpočtového základu pravdepodobného zárobku, ďalej nepriznania náhrady mzdy v rozsahu prevyšujúcom 9 mesiacov a napokon nepriznania požadovaného úroku z omeškania.

Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že argumentácia krajského súdu vo vzťahu ku všetkým trom uvedeným námietkam sa javí ako ústavnoprávne dostačujúca a akceptovateľná.

V prípade námietky nezahrnutia kvartálneho bonusu do výpočtového základu pravdepodobného zárobku krajský súd vychádzal z ustanovenia § 134 ods. 3 Zákonníka práce, podľa ktorého ak zamestnanec v rozhodujúcom období neodpracoval aspoň 22 dní alebo 170 hodín, používa sa namiesto priemerného zárobku pravdepodobný zárobok. Pravdepodobný zárobok sa zistí zo mzdy, ktorú zamestnanec dosiahol od začiatku rozhodujúceho obdobia, alebo zo mzdy, ktorú by zrejme dosiahol. Zrejme z poslednej vety tohto ustanovenia dospel k záveru, že sťažovateľ kvartálny bonus v rozhodujúcom období (I. štvrťrok 2007) by nedostal ani v prípade, keby mohol prácu v tomto období vykonávať, pretože funkcia generálneho riaditeľa bola dňa 17. januára 2007 zrušená, pričom kvartálny bonus bol viazaný na podmienku odpracovania celého odmeňovacieho obdobia v tejto funkcii. Naproti tomu sťažovateľ zastáva názor, podľa ktorého pri stanovení pravdepodobného zárobku sa malo vychádzať (analogicky ako v prípade priemerného

zárobku) z toho, že v rozhodnom období mu bol kvartálny bonus vyplatený (išlo o kvartálny bonus za IV. štvrťrok 2006), a preto sa mal stať súčasťou pravdepodobného zárobku.

Ústavný súd zdôrazňuje, že výklad zákonov je v primárnej právomoci všeobecných súdov (na rozdiel od primárnej právomoci vykladať ústavu a ústavné zákony). Ústavný súd má dôvod do takéhoto výkladu všeobecného súdu zasiahnuť spravidla vtedy, keď sa výklad nejaví ako ústavne konformný. V danom prípade treba konštatovať, že výklad krajského súdu sa javí ako akceptovateľný. Znamená to zároveň, že ústavný súd nemá ústavne relevantný podklad na to, aby do výkladu krajského súdu zasiahol.

Čo sa týka nepriznania náhrady mzdy za obdobie prevyšujúce 9 mesiacov, treba rovnako konštatovať, že krajský súd dostatočným spôsobom vysvetlil, ako dospel k prijatému záveru, podľa ktorého sťažovateľovi nebolo možné priznať náhradu mzdy aj za ďalšie požadované obdobie. V podstate išlo o právo krajského súdu voľne hodnotiť dôkazy, ktoré sa v súvislosti s touto otázkou vykonali. V rámci tohto hodnotenia krajský súd priznal osobitný význam skutočnosti, že sťažovateľ je špičkovým „top managerom“, ktorý musel mať vysoko nadpriemerný prehľad a znalosti o tom, ako sa majú a môžu hľadať a nájsť pracovné miesta na takejto vysokej úrovni. Z tohto pohľadu vychádzajúc, dospel hodnotením vykonaných dôkazov k záveru o celkom nedostatočnej aktivite sťažovateľa v uvedenom smere. Uvedené závery krajského súdu vrátane podrobných úvah vysvetľujúcich, ako sa k týmto záverom dospelo, sa z pohľadu ústavného súdu javia ako dostatočné.

Pokiaľ ide o namietané nepriznanie požadovaného úroku z omeškania, sťažovateľ tvrdí, že nárok nemal byť posudzovaný podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, pretože ide o nárok vznikajúci omeškaním dlžníka s plnením. Z tohto pohľadu sa však krajský súd podľa názoru sťažovateľa s vecou nevysporiadal.

Ústavný súd je v uvedenej súvislosti presvedčený o tom, že záver krajského súdu je logický a konzistentný s tým, že vychádza zo záveru, podľa ktorého sťažovateľovi náhrada mzdy za obdobie prevyšujúce 9 mesiacov nepatrí. Sťažovateľ totiž úrok z omeškania požadoval (a teda k uplatnenému omeškaniu s platením náhrady mzdy malo podľa neho

dôjst') v súvislosti s tou časťou požadovanej náhrady mzdy, na ktorú mu podľa názoru krajského súdu vôbec nevznikol nárok. Ak preto nevznikla povinnosť žalovanej náhradu mzdy vyplatiť, potom logicky nebolo ani možné, aby sa dostala s takouto úhradou do omeškania.

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že krajský súd a najvyšší súd sa v napadnutých rozhodnutiach ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil vo svojich opravných prostriedkoch. Právne závery, ktoré k námietkam sťažovateľa zaujali konajúce súdy, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd a najvyšší súd pri rozhodovaní aplikovali. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu sú preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľom označenými právami, ktoré by zakladali reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

14. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2017